

2 SAMUEL

20-22

Seba's opstand, Sauls bloedschuld en Davids loflied op Gods bevrijding.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-samuel/20-22

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Seba's opstand en de verdeeldheid in Israëel	3 min	4
2	Amasa en Abisaï moeten de opstand neerslaan	2 min	6
3	Joab doodt Amasa en herneemt het bevel	3 min	7
4	Een wijze vrouw redt Abel van de belegering	4 min	9
5	De slothoofdstukken als historisch aanhangsel	2 min	12
6	Hongersnood door Sauls verbondsbreuk	2 min	13
7	Zeven nakomelingen van Saul uitgeleverd	4 min	15
8	Rizpa's rouw en de begrafenis van Sauls huis	2 min	18
9	Davids mannen verslaan de Filistijnse reuzen	5 min	19
10	Davids danklied voor Gods bevrijding	2 min	21
11	Beeldspraak over Gods ingrijpen	3 min	23
12	Davids onschuld vóór zijn zonde met Bathseba	2 min	24
13	Gods antwoord op het karakter van mensen	2 min	26
14	God geeft David kracht en overwinning	4 min	27

15	David beroemt zich op Gods kracht	2 min	30
----	-----------------------------------	-------	----

	Om verder te lezen		31
--	--------------------	--	----

1

Seba's opstand en de verdeeldheid in Israël

We gaan nu naar het twintigste hoofdstuk van 2 Samuel. David is na de dood van Absalom inmiddels teruggekeerd op de troon, maar het gaat allemaal niet zo goed. Er is onenigheid tussen de stam Juda en de noordelijke stammen. Beide partijen beweren nogal huichelachtig dat zij trouwer zijn aan David dan de ander, hoewel ze allebei nog maar een dag eerder aan de opstand tegen hem hadden meegedaan. Simeï, die David had vervloekt, is inmiddels genade verleend, en toch is hij nog altijd iemand die niet te vertrouwen is. En er spelen nog andere zaken.

Toen bevond zich daar juist een verdorven man, van wie de naam Seba was, een zoon van Bichri, een Benjaminiet. Die blies de bazuin en zei: Wij hebben geen deel aan David; wij hebben geen erfelijk bezit met de zoon van Isaï. Ieder naar zijn tenten, Israël!

2 SAMUEL 20:1

Dit wordt verteld alsof het gebeurde in verband met deze ruzie tussen Juda en de noordelijke stammen, want beide partijen beweren dat zij meer aanspraak op David hebben. Juda beweerde dit omdat David nauwer aan hen verwant was, aangezien hij zelf uit die stam kwam. En de anderen zeiden:

De mannen van Israël antwoordden de mannen van Juda en zeiden: Tien delen van de koning zijn van ons, dus ook op David hebben wij meer recht dan u. Waarom hebt u ons dan zo geminacht en waarom telde ons woord niet als eerste om onze koning terug te halen? Het woord van de mannen van Juda had echter meer kracht dan het woord van de mannen van Israël.

2 SAMUEL 19:43

En de mannen van Juda maakten heftiger ruzie dan de mannen van Israël.

Blijkbaar kwam deze Seba tot de conclusie dat het volk zich niet opnieuw onder David zou kunnen verenigen. Er was te veel vijandigheid, te veel rivaliteit tussen deze twee partijen. En dus zegt hij:

Jullie noordelijke stammen, Israël, laten we teruggaan naar onze tenten. We hebben eigenlijk niets met David te maken.

Omdat Juda beweert meer aanspraak op David te hebben dan de noordelijke stammen, zou hij kunnen zeggen: 'Dan hebben wij geen aanspraak op hem. Als Juda die aanspraak heeft, dan hebben wij die niet. Hij is onze koning niet. Hij komt niet uit onze stam. Dus wij zullen hem niet trouw zijn.'

En zo lijkt dit het begin van een nieuwe opstand te zijn geweest.

Toen ging iedere man van Israël vanachter David vandaan Seba, de zoon van Bichri, achterna. De mannen van Juda bleven echter bij hun koning, vanaf de Jordaan tot aan Jeruzalem.

2 SAMUEL 20:2

David kwam in zijn huis in Jeruzalem. De koning nam de tien bijvrouwen die hij had achtergelaten om voor het huis te zorgen, en bracht hen in afzondering onder. Hij voorzag in hun onderhoud, maar had geen gemeenschap meer met hen. Zo bleven zij tot hun dood opgesloten en leefden zij als weduwen.

2 SAMUEL 20:3

Want ze waren natuurlijk verontreinigd. David wilde niet met dezelfde vrouwen slapen met wie zijn zoon had geslapen.

2

Amasa en Abisai moeten de opstand neerslaan

Verder zei de koning tegen Amasa: Roep de mannen van Juda binnen drie dagen voor mij bijeen en stel u dan hier op. Amasa ging op weg om Juda bijeen te roepen, maar hij bleef langer weg dan de tijd die hij hem gesteld had.

2 SAMUEL 20:4-5

Amasa was natuurlijk de bevelhebber geweest van Absaloms legers die tegen David streden. En David had met een nogal overhaast besluit Joab als bevelhebber van de legers vervangen door Amasa. Maar misschien waren de mensen van Juda trouwer aan Joab. En dus had Amasa het moeilijker, of werkte hij niet zo doeltreffend, of had hij niet zoveel ervaring als Joab. Wat de reden ook was, het duurde te lang voordat hij de legers bij elkaar had. Hij zou namelijk deze opstand van Bichri in het noorden moeten gaan neerslaan. En hij moest dat doen voordat de noordelijke stammen een bevelhebber konden krijgen die hen echt kon organiseren.

En dus staat er dat Amasa langer wegbleef dan de tijd die David hem had gesteld. En David zei tegen Abisaï, die natuurlijk de broer van Joab was:

Toen zei David tegen Abisaï: Nu zal Seba, de zoon van Bichri, ons nog meer kwaad doen dan Absalom; neemt ú de manschappen van uw heer en jaag hem achterna, anders vindt hij voor zich versterkte steden en onttrekt hij zich zo aan onze ogen.

2 SAMUEL 20:6

Hij geeft Joab zijn positie niet terug wanneer Amasa tekortschiet. Hij stelt Joabs broer aan. Hij is boos op Joab omdat Joab Absalom heeft gedood. En dus zal hij Joab die positie niet geven, om hem dwars te zitten, ook al is Joab een veel doeltreffender militair leider dan Amasa. Hij zal eerst Abisaï, zijn broer, op die positie zetten. En hij zegt: ‘We moeten Bichri verslaan voordat hij een versterkte plaats vindt waar hij zich kan verschansen en waar we hem niet kunnen verslaan. Dus we moeten haast maken.’

Toen trokken de mannen van Joab eropuit, hem achterna, met de Krethi en de Plethi en al de helden. Zij vertrokken uit Jeruzalem om Seba, de zoon van Bichri, achterna te jagen.

2 SAMUEL 20:7

Dit waren Joabs mannen, maar het lijkt erop dat Abisaï hen aanvoerde.

3

Joab doodt Amasa en herneemt het bevel

Toen zij bij de grote steen waren, die bij Gibeon ligt, kregen zij Amasa in het oog. Joab had zijn gevechtskleding aan.

2 SAMUEL 20:8A

Blijkbaar bevond Joab zich onder de troepen. En het kan zijn dat Abisai gewoon voor Joab terugtrad, zodat Joab toch gewoon de leiding op zich nam. Dat is moeilijk te zeggen. Joab was er in elk geval, en hij was gekleed voor de strijd.

En daarop was een gordel met een zwaard dat met zijn schede aan zijn heup vastgemaakt was, en toen hij verder liep, viel het eruit. Joab zei tegen Amasa: Gaat het goed met u, mijn broeder? En Joab greep met de rechterhand de baard van Amasa om hem te kussen. Maar Amasa was niet op zijn hoede voor het zwaard dat in Joabs hand was. Toen stak deze hem daarmee in de buik, zodat zijn ingewanden ter aarde stortten. Zonder dat hij voor een tweede keer behoefde te steken, stierf hij. Toen joegen Joab en zijn broer Abisai Seba, de zoon van Bichri, achterna.

2 SAMUEL 20:8B-10

Blijkbaar liep Joab zo dat zijn zwaard als het ware per ongeluk op de grond viel. Ik weet niet precies hoe dat zou gebeuren. Hij zou behoorlijk ver voorover moeten buigen om het uit de schede op de grond te laten glijden. Maar dat zou hem een excuus geven om het in zijn hand te hebben. Hij moest het van de grond oprapen. Het was blijkbaar niet iets waar Amasa op lette.

Joab had dus Abner gedood, die zijn positie bedreigde. Nu heeft hij Amasa gedood, die ook zijn plaats heeft ingenomen. Joab wilde niet uit zijn machtspositie worden gezet.

Maar een man onder de knechten van Joab bleef bij hem staan, en zei: Wie is er die Joab genegen is? En wie is er die voor David is? Laat die Joab volgen!

2 SAMUEL 20:11

Amasa was legers aan het verzamelen geweest, maar had dat werk nog niet echt afgemaakt. Er waren dus wat mensen bij Amasa, en toen hij dood was, zei een van Joabs mannen: 'Jullie allemaal die bij Amasa waren, volg nu Joab.' En zo had Joab nu de macht. Joab wist dat hij waarschijnlijk niets van David te verduren zou krijgen.

David was niet in de stemming om mensen te laten terechtstellen. Sterker nog, hij zou eerder bang zijn voor Joab, omdat Joab weer het bevel over de legers zou voeren. Joab was er dus vrij zeker van dat hij ermee weg zou komen dat hij Amasa, de door David aangestelde aanvoerder, had gedood en zijn plaats had ingenomen. En voorlopig kwam hij er ook mee weg.

In zijn bloed gewenteld lag Amasa midden op de hoofdweg. Toen die man zag dat al het volk bleef staan, rolde hij Amasa van de hoofdweg af het veld in, en wierp een kleed over hem heen, omdat hij zag dat ieder die bij hem kwam, bleef staan. Toen hij van de hoofdweg verwijderd was, trokken alle mannen verder, Joab achterna, om Seba, de zoon van Bichri, achterna te jagen.

2 SAMUEL 20:12-13

4

Een wijze vrouw redt Abel van de belegering

Die was door het gebied van alle stammen van Israël heen naar Abel getrokken, en wel Abel-Beth-Maächa, samen met al de Berieten die bijeengekomen waren en ook achter hem aan kwamen.

2 SAMUEL 20:14

De spreker leest de Engelse formulering hier als een beschrijving van Joabs leger, dat onderweg versterking krijgt en Seba achtervolgt. In het Nederlandse citaat trekken de Berieten juist met Seba mee. De volgende uitleg volgt de lezing van de spreker.

Onderweg verzamelden ze meer troepen. Blijkbaar verzamelden ze zelfs enkele mensen uit de noordelijke stammen om zich bij hen aan te sluiten. Het nationale leger werd dus weer bijeengebracht. Niet alleen uit de stam Juda, maar ook met anderen uit die andere stammen in het noorden die zich nu bij hem aansloten. En zo gingen ze allemaal samen achter Seba aan.

Maar zij kwamen en belegerden hem in Abel-Beth-Maächa. Zij wierpen een belegeringsdam op tegen de stad, zó dat die tegen de buitenmuur aan lag; en heel het volk dat bij Joab was, was bezig de muur te vernielen om die te doen vallen. Toen riep een wijze vrouw uit de stad: Luister, luister! Zeg toch tegen Joab: Kom hier dichterbij, dan kan ik tot u spreken.

2 SAMUEL 20:15-16

Toen hij dichterbij haar kwam, zei de vrouw: Bent u Joab? En hij zei: Ik ben het. Zij zei tegen hem: Luister naar de woorden van uw dienaar. En hij zei: Ik luister.

2 SAMUEL 20:17

Hij antwoordde: Dat ben ik.

Toen sprak zij: In vroeger tijden zei men gewoonlijk: Laten ze het beslist in Abel vragen. Zo handelde men een kwestie af.

2 SAMUEL 20:18

Met andere woorden, de stad stond bekend als een plaats waar ze wijze raadgevers hadden. Die reputatie had de stad.

Ik ben een van de vredelievende mensen, van de getrouwen in Israël, en u probeert een stad te doden die een moeder is in Israël. Waarom wilt u het eigendom van de HEERE verslinden?

2 SAMUEL 20:19

Toen antwoordde Joab en zei: Geen sprake van! Er is bij mij geen sprake van dat ik de stad verslinden of te gronde richten wil! Zo ligt de zaak niet; maar een man uit het bergland van Efraïm, van wie de naam Seba is, de zoon van Bichri, heeft zijn hand opgeheven tegen de koning, tegen David. Lever alleen hem uit, dan zal ik van de stad wegtrekken. Toen zei de vrouw tegen Joab: Zie, zijn hoofd zal u over de muur toegeworpen worden.

2 SAMUEL 20:20-21

En de vrouw ging met haar wijsheid naar heel het volk van de stad; en zij hakten Seba, de zoon van Bichri, het hoofd af en wierpen het naar Joab. Toen blies deze de bazuin en zij verspreidden zich, weg van de stad, ieder naar zijn tenten. En Joab keerde terug naar Jeruzalem, naar de koning.

2 SAMUEL 20:22

Hij had nu bij hen zijn toevlucht gezocht. En ze beseften dat doordat hij daar bij hen was, alle legers van Israël op het punt stonden hun stad neer te halen en hen te vernietigen. Dus dachten ze: 'Nou, het is beter voor ons om die man van ons hier uit te leveren.' Hij was niet echt een van hen. Hij was daarheen gegaan en zocht bij hen zijn toevlucht.

Joab ging over het hele leger van Israël, en Benaja, de zoon van Jojada, over de Krethi en over de Plethi.

2 SAMUEL 20:23

Hoewel de koning hem uit zijn functie had gezet, bleef hij toch op die plaats, omdat hij dat wilde.

Adoram ging over de herendienst, en Josafat, de zoon van Ahilud, was kanselier. Seja was schrijver, en Zadok en Abjathar waren priesters. En ook Ira, de Jaïriet, was staatsdienaar van David.

2 SAMUEL 20:24-26

5

De slothoofdstukken als historisch aanhangsel

Nu zijn er eigenlijk niet veel verhalen meer over. Er is nog maar één echt verhaal over dat deel uitmaakt van de chronologische volgorde van de gebeurtenissen. Maar er zijn ook dingen die bij een aanhangsel horen. Het kan zelfs zijn dat het aanhangsel hier al begint. Deze samenvattende beschrijving van Davids ministers en zijn bestuur aan het eind van hoofdstuk 20 kan een manier zijn om te zeggen: ‘Hiermee wordt het verslag van Davids regering samengevat en afgesloten.’ Maar er zijn enkele losse stukken, waarschijnlijk over dingen die eerder zijn gebeurd, die als aanhangsel worden opgenomen. Dat gebeurt ook in het boek Richteren. Het boek Richteren heeft aan het eind die vijf hoofdstukken die niet noodzakelijk in chronologische volgorde staan. Het boek heeft het verhaal van de richters op een bepaalde manier verteld. En wanneer dat verhaal ten einde is, zijn er nog bepaalde losse stukken over eerdere gebeurtenissen die er eigenlijk bij horen. Dat is waarschijnlijk wat we hier hebben, van hoofdstuk 21 tot en met hoofdstuk 24.

Waarschijnlijk gebeurde wat we zo gaan lezen op een eerder moment in Davids leven. En dat geldt ook voor sommige andere dingen in deze hoofdstukken. We hebben een chronologische volgorde gevolgd vanaf het begin van Davids regering: zijn veroveringen, daarna zijn zonde en vervolgens de moeilijkheden die hij heeft gehad. Daarmee komen we bij het einde. Maar er waren nog een paar andere dingen die in die tijd gebeurden en het vermelden waard waren. Die moeten op dit punt worden opgenomen. Tenminste, zo zou ik deze laatste hoofdstukken begrijpen.

6

Hongersnood door Sauls verbondsbreuk

Er was een hongersnood in de dagen van David, drie jaar lang, jaar na jaar, en David zocht het aangezicht van de HEERE. En de HEERE zei: Het is vanwege Saul en vanwege zijn huis, dat beladen is met bloedschuld, omdat hij de Gibeonieten gedood heeft.

2 SAMUEL 21:1

Dit kan vroeg in Davids regering zijn gebeurd. Na Sauls dood kan God deze hongersnood over Israël hebben gebracht omdat Saul het verbond met de Gibeonieten had geschonden. Je herinnert je natuurlijk dat zij degenen waren door wie Jozua was misleid. De Gibeonieten hadden gezegd dat ze uit een ver land kwamen en een verbond met Jozua wilden sluiten, terwijl het Jozua verboden was enig verbond met de Kanaänieten te sluiten. Dit waren Kanaänieten, maar ze misleidden Jozua zodat hij dacht dat ze dat niet waren. Hij raadpleegde de HEERE niet en sloot daarom een verbond met hen. Hij beloofde hun geen kwaad te doen. Daardoor hoorden ze als het ware bij Israël en stonden ze onder Israëls bescherming.

Blijkbaar had Saul als koning op een bepaald moment, waarover niet eerder iets is opgetekend, de Gibeonieten aangevallen en geprobeerd hen uit te roeien. Hij deed dat in zijn ijver om de Kanaänieten uit het land te verdrijven. Dit was een schending van

het verbond. God zou Israël daarvoor verantwoordelijk houden totdat het was rechtgezet. De HEERE antwoordde dus dat deze hongersnood was gekomen omdat Saul deze bloeddorstige daad had begaan door Gibeonieten te doden.

Toen riep de koning de Gibeonieten bij zich. De Gibeonieten behoorden niet tot de Israëlieten, maar tot het overblijfsel van de Amorieten. De Israëlieten hadden hun een eed gezworen. Toch had Saul in zijn ijver voor de Israëlieten en Judeeërs geprobeerd hen te doden. David zei tegen de Gibeonieten: Wat moet ik voor u doen, en waarmee moet ik verzoening doen, zodat u het eigendom van de HEERE weer zult zegenen?

2 SAMUEL 21:2-3

Dit was een wrok die nog niet was weggenomen. Er was hier sprake van een bloedvete, en God stond aan de kant van de Gibeonieten. David moest hun zegen verkrijgen en hen zover krijgen dat ze zeiden: 'De rekening is nu vereffend en we koesteren geen wrok meer tegen jullie.' Hij zegt:

Wat moet ik daarvoor doen?

7

Zeven nakomelingen van Saul uitgeleverd

Toen zeiden de Gibeonieten tegen hem: Het is ons wat Saul en wat zijn huis betreft niet te doen om zilver of goud. Maar het is niet aan ons om iemand te doden in Israël. En hij zei: Wat zegt u dan dat ik voor u moet doen? Zij zeiden tegen de koning: De man die ons vernietigd heeft en die plannen tegen ons heeft uitgedacht om ons weg te vagen, zodat wij niet zouden kunnen voortbestaan in welk gebied van Israël dan ook — laat ons van zijn zonen zeven mannen gegeven worden, zodat wij hen voor de HEERE ophangen in Gibeon van Saul, verkozene van de HEERE. En de koning zei: Ik zal hen geven.

2 SAMUEL 21:4-6

Maar de koning spaarde Mefiboseth, de zoon van Jonathan, de zoon van Saul, vanwege de eed bij de HEERE, die tussen hen was, tussen David en Jonathan, de zoon van Saul. Dus nam de koning de twee zonen van Rizpa, de dochter van Aja, die zij aan Saul geboort had, Armoni en Mefiboseth; en ook de vijf zonen van de zuster van Michal, de dochter van Saul, die zij aan Adriel, de zoon van Barzillai uit Mehola, geboort had.

2 SAMUEL 21:7-8

Een andere Mefiboseth.

De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, noemt hier ‘de vijf zonen van Michal’. Het Nederlandse citaat heeft al ‘de vijf zonen van de zuster van Michal’. De spreker reageert op de Engelse formulering.

Dit is niet Michal. Dit moet Merab zijn, zoals we eerder in onze lezingen hebben aangegeven. Er staat hier blijkbaar een overschrijffout, want:

Michal nu, de dochter van Saul, kreeg geen kind tot op de dag van haar dood.

2 SAMUEL 6:23

De persoon van wie de naam hier staat, is een dochter van Saul, maar zij bracht kinderen groot voor Adriël, de zoon van Barzillai, de Meholathiet. We weten uit een andere passage dat hij de man was van Merab, de oudste dochter van Saul. Blijkbaar werden dus de vijf zonen van Merab en een paar zonen van Rizpa, een bijvrouw, meegenomen.

En hij gaf hen in de hand van de Gibeonieten, die hen op de berg ophingen, voor het aangezicht van de HEERE. Zo kwamen die zeven tegelijk om. Zij werden gedood in de eerste dagen van de oogst, aan het begin van de gersteoogst.

2 SAMUEL 21:9

Dit lijkt ons nogal barbaars: zeven onschuldige mensen meenemen en hen uitleveren om terechtgesteld te worden. Het is moeilijk te zeggen hoe dit werkelijk te rechtvaardigen is. Behalve dan dat het inderdaad nodig was de Gibeonieten tevreden te stellen, zodat ze geen wrok tegen Israël zouden koesteren en God vervolgens niets meer zou hoeven te doen om hun recht te verschaffen. Zij bepaalden wat ze zouden eisen, niet God.

God zei niet: 'Neem zeven zonen van Saul.' Dat zeiden de Gibeonieten. En David had gezworen dat hij zou doen wat ze ook maar zeiden. De zonen van Saul hadden trouwens, zoals we weten, toch al geluk dat ze zo lang in leven waren gebleven. Want toen David koning werd, zouden ze in ieder doorsnee koninkrijk zijn terechtgesteld bij de zuivering van het vorige bewind. Ze hadden het dus overleefd doordat David

genadig was geweest en hun niets van dien aard had aangedaan. Maar ze leden vanwege de zonde van hun vader. Dit is iets wat niet zou moeten gebeuren. De wet van Mozes zei:

De vaders mogen niet ter dood gebracht worden om de kinderen, en de kinderen mogen niet ter dood gebracht worden om de vaders. Ieder zal alleen om zijn eigen zonde ter dood gebracht worden.

DEUTERONOMIUM 24:16

Maar David bracht hen niet ter dood. Hij had gezworen dat hij alles zou doen wat ze vroegen, en het enige wat hij deed was hen uitleveren. Hij beschermde hen niet, en de Gibeonieten hingen hen vervolgens op. Dit is een akelig hoofdstuk.

8

Rizpa's rouw en de begrafenis van Sauls huis

Toen nam Rizpa, de dochter van Aja, een rouwgewaad en spreidde dat voor zich uit op de rots. Zij bleef daar vanaf het begin van de oogst totdat er water van de hemel op hen neerviel. Overdag liet zij de vogels in de lucht niet op hen neerstrijken, en 's nachts de dieren van het veld niet. David werd verteld wat Rizpa, de dochter van Aja, de bijvrouw van Saul, gedaan had. Toen ging David bij de burgers van Jabes in Gilead de beenderen van Saul en de beenderen van diens zoon Jonathan halen. Zij hadden die weggenomen van het plein in Beth-San, waar de Filistijnen hen hadden opgehangen, op de dag dat de Filistijnen Saul gedood hadden op de Gilboa. Hij bracht vandaar de beenderen van Saul en de beenderen van diens zoon Jonathan mee. Ook verzamelden zij de beenderen van hen die opgehangen waren. Zij begroeven de beenderen van Saul en van zijn zoon Jonathan in het land van Benjamin in Zela, in het graf van zijn vader Kis, en deden alles wat de koning geboden had. En daarna liet God Zich verbidden ten gunste van het land.

2 SAMUEL 21:10-14

Dus de moeder van een paar van deze mannen die waren opgehangen, ging hun lichamen bewaken om te voorkomen dat ze door gieren werden opgegeten. Dat duurde blijkbaar wel een hele tijd. Ze had niet de vrijheid om hun lichamen naar beneden te halen, want ze waren als het ware met toestemming van de koning opgehangen. Daar kon ze niet tussenbeide komen. Maar toen David hoorde over deze moeder die om haar zonen rouwde, besloot hij hun een fatsoenlijke begrafenis te geven. En hij dacht: nou, misschien was het tijd om ook Saul en Jonathan op de juiste plaats te begraven. Dus

nam hij alle familieleden van wie de beenderen beschikbaar waren, en blijkbaar begroef hij hen allemaal in het graf van Kis, de vader van Saul. En toen hield de plaag op.

9

Davids mannen verslaan de Filistijnse reuzen

Nu krijgen we dit stukje geschiedenis over de reuzen. Dit staat niet in chronologische volgorde. Het verslaan van deze Filistijnse reuzen gebeurde in feite vroeg in Davids regering. In eerdere hoofdstukken is ons verteld hoe David tegen de Filistijnen streed en hen onderwierp. Er was nog geen bijzondere aandacht besteed aan de reuzen onder de Filistijnen, hoewel die blijkbaar toen ook werden gedood. En nu krijgen we een afzonderlijk aanhangsel over deze bijzondere uitdagingen waarvoor David en zijn mannen kwamen te staan met die reuzen, en hoe ze hen versloegen.

De Filistijnen waren opnieuw in oorlog met Israël. David trok eropuit en zijn manschappen met hem. Zij streden tegen de Filistijnen, en David was uitgeput.

2 SAMUEL 21:15

En dit zal niet tegen het einde van Davids regering zijn geweest, dus dit staat niet in chronologische volgorde.

En Isbi Benob, die een van de kinderen van Rafa was — het gewicht van zijn speer was driehonderd sikkel brons, en hij had een nieuw zwaard aan zijn gordel — dacht David neer te kunnen slaan. Maar Abisaï, de zoon van Zeruja, hielp hem, sloeg de Filistijn neer en doodde hem. Toen bezwoeren de mannen van David hem: U moet niet meer met ons ten strijde trekken, opdat u de lamp van Israël niet uitdooft.

2 SAMUEL 21:16-17

David zelf werd beschouwd als de lamp van Israël. Dit is een uitdrukking die later ook wordt gebruikt voor Davids nageslacht: de lamp van Israël. Ik weet niet zeker waarom juist dat beeld wordt gebruikt, maar het verwijst naar de dynastie van David. En ze wilden die lamp niet zien doven. Daarom lieten ze hem niet meer ten strijde trekken, want blijkbaar had het maar weinig gescheeld. Hoewel David als jongen Goliath had gedood, was hij niet echt Superman. Hij kon gedood worden. Hij werd bijna door een andere reus gedood, maar zijn neef Abisai redde hem.

Daarna was er opnieuw een strijd met de Filistijnen in Gob. Toen doodde Sibbechai, de Husathiet, Saf, een van de zonen van de reus.

2 SAMUEL 21:18

Er was opnieuw oorlog met de Filistijnen in Gob, en Elhanan, de zoon van Jaäre-Oregim, versloeg Beth-halachmi, die met Goliath uit Gath was. De schacht van zijn speer was als een weversboom.

2 SAMUEL 21:19

De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, zegt dat Elhanan ‘de broer van Goliath’ doodde. De woorden ‘de broer van’ staan daarin cursief als toegevoegde woorden. Het Nederlandse citaat volgt hier een andere tekstuele oplossing: Elhanan versloeg ‘Beth-halachmi, die met Goliath uit Gath was’. De volgende uitleg bespreekt de Engelse weergave.

Nu is er in dit specifieke vers een tekstueel probleem, want in de Engelse vertaling staan de woorden ‘de broer van’ vóór de naam ‘Goliath’ cursief. Ze staan niet in het Hebreeuws. En daarom staat er in het Hebreeuws eigenlijk:

Elhanan, de zoon van Jaäre-Oregim uit Betlehem, doodde Goliath uit Gat.

Maar natuurlijk weten we dat David degene was die Goliath doodde. Sommigen hebben geopperd dat Elhanan misschien een andere naam voor David was. David betekent immers geliefde. En sommigen dachten dat Elhanan misschien de naam was die David bij zijn geboorte kreeg, en dat zijn mannen hem de bijnaam geliefde gaven,

dat hij hun geliefde koning en hun geliefde leider was. Toch is er geen reden om dat te geloven, want in Kronieken, in het parallelle gedeelte, zegt het Hebreeuws zelf dat het Elhanan was die de broer van Goliath doodde. Hij doodde Goliath niet. Dus hoewel de woorden hier in de Hebreeuwse tekst ontbreken, is het eenvoudigweg een tekstueel probleem. Ze staan wel in het parallelle gedeelte in 1 Kronieken. Het is duidelijk dat ze oorspronkelijk ook in deze tekst stonden, maar op de een of andere manier bij de overlevering zijn wegge gevallen.

Er was opnieuw oorlog in Gath. Er was een man van grote lengte die zes vingers aan zijn handen had en zes tenen aan zijn voeten, vierentwintig in getal. Ook deze was bij Rafa geboren. Hij hoonde Israël, maar Jonathan, de zoon van Simea, de broer van David, versloeg hem. Deze vier waren bij Rafa geboren in Gath. Zij vielen door de hand van David en door de hand van zijn manschappen.

2 SAMUEL 21:20-22

Tel maar na.

Dit waren blijkbaar allemaal broers van Goliath. Dus deze ene reus had veel zonen, en ze werden allemaal door David of zijn dienaren gedood.

10

Davids danklied voor Gods bevrijding

Hoofdstuk 22.

David sprak de woorden van dit lied tot de HEERE op de dag waarop de HEERE hem gered had uit de hand van al zijn vijanden en uit de hand van Saul.

2 SAMUEL 22:1

Dit is in wezen Psalm 18, en het gaat zo:

Hij zei: De HEERE is mijn rots en mijn burcht en mijn Bevrijder, mijn God, mijn rots, tot Wie ik de toevlucht neem, mijn schild en de hoorn van mijn heil, mijn veilige vesting; mijn toevlucht, mijn Verlosser; van geweld hebt U mij verlost. Ik riep de HEERE aan, Die te prijzen is, en werd verlost van mijn vijanden. Want golven van de dood hadden mij omvangen, beken van verderf joegen mij angst aan. Banden van het graf omringden mij, valstrikken van de dood bedreigden mij. In mijn nood riep ik de HEERE aan, ik riep tot mijn God; Hij hoorde mijn stem vanuit Zijn paleis, mijn hulpgeroep kwam in Zijn oren. Toen daverde en beefde de aarde, de fundamente van de hemel sidderden en daverden, omdat Hij in toorn ontstoken was. Rook steeg op uit Zijn neus en vuur uit Zijn mond verteerde. Kolen werden daardoor aangestoken. Hij boog de hemel en daalde neer, een donkere wolk was onder Zijn voeten. Hij reed op een cherub en vloog, ja, Hij werd gezien op de vleugels van de wind. Hij maakte duisternis tot tenten om Zich heen, een opeenhoping van water, donkere wolken. Door de lichtglans vóór Hem ontbrandden vurige kolen! De HEERE deed het vanuit de hemel donderen, de Allerhoogste liet Zijn stem klinken. Hij schoot pijlen af en verspreidde hen, Hij zond bliksem en bracht hen in verwarring. De bodem van de zee werd zichtbaar, de fundamente van de wereld werden blootgelegd door de bestraffing van de HEERE, door het blazen van de adem uit Zijn neus.

2 SAMUEL 22:2-16

Verwijzing gecontroleerd: de spreker noemde Psalmen 18, maar de bewoording is 2 Samuel 22:2-16.

11

Beeldspraak over Gods ingrijpen

Als je dit leest, denk je natuurlijk: wanneer gebeurde dit? Wanneer schoten er bliksemschichten uit die Davids vijanden doodden? Wanneer kwam er verterend vuur uit Gods mond? Wanneer beefden de fundamenten van de aarde en werden de fundamenten van de aarde blootgelegd en spleet de zee, enzovoort? Dit zijn allemaal wat we apocalyptische beelden noemen, en het is een goed voorbeeld van dit soort dingen.

David viert natuurlijk eigenlijk gewoon alle overwinningen die God hem heeft gegeven. Hij vertelt hoe hij in moeilijkheden verkeerde, hoe hij bang was, hoe de dood hem bij veel gelegenheden bedreigde. Hij heeft het hier niet over slechts één gelegenheid. Hij heeft het over de tijd dat Saul hem achtervolgde. Hij heeft het over de keer dat Jisbi Benob, de reus, hem bijna doodde. Hij heeft het over de vele keren dat zijn leven in gevaar was en hij het uitriep tot God. Hij viert gewoon Gods bescherming in het algemeen en de overwinning die God hem heeft gegeven.

Hij vertelt het in bewoordingen die we beslist overdreven kunnen noemen, want hij spreekt alsof de hele wereld beefde en er rook uit Gods neusgaten te zien was, enzovoort, en alsof God op een cherub kwam aanrijden. Dit is gewoon de manier waarop de profeten en de psalmdichters soms spreken wanneer ze het over Gods ingrijpen hebben. Het wordt voorgesteld alsof het een geweldige omwenteling teweegbrengt, terwijl het in feite gewoon om een militaire overwinning gaat.

Dat betekent niet dat God tijdens de overwinning geen bovennatuurlijke dingen deed. We weten van gelegenheden waarbij God donder en bliksem zond om Israël in hun veldslagen te helpen. Ik weet niet of er gevallen zijn waarin dit in Davids leven gebeurde. Maar ook al gebeurde dat soms letterlijk, dan nog hoeven we niet aan te nemen dat David hier letterlijke verschijnselen beschrijft. Net zomin als je bijvoorbeeld in het boek Openbaring, wanneer je over bliksemschichten en aardbevingen en al dat soort dingen leest, die noodzakelijkerwijs als letterlijke

verschijnselen moet opvatten. Je moet je bewust zijn van de manier waarop de dichters en de profeten schreven. Het is taal die apocalyptisch van aard wordt genoemd.

Vers 17:

Hij stak Zijn hand uit van omhoog, Hij greep mij, Hij trok mij op uit grote wateren.

2 SAMUEL 22:17

Nogmaals, David heeft niet op enig moment letterlijk onder water gelegen om daaruit gered te worden. Het is beeldspraak. Het is alsof hij ondergedompeld was, overweldigd door moeilijkheden, en door God uit het water werd getrokken.

Hij redde mij van mijn sterke vijand en van wie mij haatten, omdat zij machtiger waren dan ik. Zij hadden mij bedreigd op de dag van mijn ondergang, maar de HEERE was mij tot steun. Hij leidde mij uit in de ruimte, Hij redde mij, want Hij was mij genegen. De HEERE vergold mij naar mijn gerechtigheid; Hij gaf mij loon naar de reinheid van mijn handen.

2 SAMUEL 22:18-21

12

Davids onschuld vóór zijn zonde met Bathseba

De kans is groot dat deze psalm vroeg in Davids leven is geschreven, toen hij zo kon spreken. Nadat hij met Bathseba had gezondigd, had hij zijn moeilijkheden natuurlijk zelf veroorzaakt, door zijn eigen handelen. Hij zag ze als het gevolg van zijn zonde. En hoewel God hem daarna wel van Absalom verlost, denk ik niet dat David zou zeggen:

God heeft me gered omdat ik rechtvaardig was.

Ik denk niet dat hij na die zonde nog zo overtuigd zou zijn geweest dat hij de goede was en zijn vijanden de slechten waren.

Dit is dus waarschijnlijk op een eerder moment in zijn leven geschreven, toen hij werkelijk de goede was. Hij was de onschuldige partij. En hij zegt:

De HEERE vergold mij naar mijn gerechtigheid; Hij gaf mij loon naar de reinheid van mijn handen. Want ik heb de wegen van de HEERE in acht genomen, ik ben van mijn God niet goddeloos afgeweken. Want al Zijn bepalingen hield ik voor ogen, van Zijn verordeningen week ik niet af,

2 SAMUEL 22:21-23

Dat kon hij moeilijk zeggen nadat hij met Bathseba en Uria had gezondigd.

maar ik was oprecht voor Hem, ik was op mijn hoede voor mijn ongerechtigheid. Daarom gaf de HEERE mij naar mijn gerechtigheid, naar mijn reinheid voor Zijn ogen.

2 SAMUEL 22:24-25

Natuurlijk was hij gereinigd. Hij was vergeven. Maar ik denk niet dat zijn geweten hem ooit zou toestaan om zo over zijn onschuld te spreken, over hoe hij Gods wetten nooit had overtreden, enzovoort. Als we zien hoezeer hij daarna de moed had verloren, dan heeft hij hier wel heel veel vertrouwen dat hij in alle opzichten de goede was, en dat God hem daarom verlost.

13

Gods antwoord op het karakter van mensen

Tegenover de goedertierene toont U Zich goedertieren, tegenover de oprechte held oprecht. Tegenover de reine toont U Zich rein, maar tegenover de slinkse toont U Zich een Strijder.

2 SAMUEL 22:26-27

Dit gaat er ongetwijfeld over hoe God daadwerkelijk op mensen zal reageren overeenkomstig hun eigen daden. Jezus zei:

Zalig zijn de barmhartigen, want aan hen zal barmhartigheid bewezen worden.

MATTHEÛS 5:7

En hij zegt:

Voor wie barmhartig is, zal God ook barmhartig zijn.

Maar dit idee dat God Zich zo toont, kun je ook op een andere manier bekijken, namelijk hoe mensen God zien. Barmhartige mensen zullen God waarschijnlijk als barmhartig zien. Hij zal hun die kant van Zichzelf tonen. Ze zullen die kant van Hem gemakkelijker zien, omdat hun hart goed is. Een onberispelijk mens zal zien dat God onberispelijk is. Een rein mens zal zien dat God rein is. Dat is Hij ook, en zo zal Hij Zich tegenover hen gedragen.

Maar het is ook zo dat als iemand slecht is, die persoon God als slecht zal zien, ook al is Hij dat niet. Mensen zijn geneigd God te zien door de bril van hun eigen karakter en hun eigen hart, voor zover die hun toelaten Hem te zien. En iemand die rein is, zal alles in God als rein zien. Mensen die God bekritisieren en denken dat God onrechtvaardig is, lezen dus vaak door een bril die waarschijnlijk gebaseerd is op hun eigen onrechtvaardigheid, die ze in Hem menen te zien. Want God is nooit onrechtvaardig.

14

God geeft David kracht en overwinning

Want U doet mijn lamp schijnen, HEERE; de HEERE doet mijn duisternis opklaren. Want met U ren ik door een legerbende, met mijn God spring ik over een muur. Gods weg is volmaakt, de woorden van de HEERE zijn gelouterd, Hij is een schild voor allen die tot Hem de toevlucht nemen. Want wie is God, behalve de HEERE? Wie is een rots dan alleen onze God? God is mijn vesting en kracht; Hij heeft mijn weg volkomen gebaand. Hij maakt mijn voeten als die van hinden en doet mij op mijn hoogten staan. Hij oefent mijn handen voor de strijd en leert mijn armen een bronzen boog spannen.

2 SAMUEL 22:29-35

Duidelijk overdreven taal, dat hij over de heuveltoppen kan rennen zoals een hert dat kan, en dat hij zo sterk is dat hij een bronzen boog kan buigen. Ze maken geen bogen van brons, want die zouden onbruikbaar zijn. Brons is te stijf. Je hebt iets nodig dat buigzamer is. Maar als er een boog van brons was, zou ik die kunnen buigen. Zo sterk zijn mijn armen.

Ook hebt U mij het schild van Uw heil gegeven, Uw vernederen heeft mij groot gemaakt.

2 SAMUEL 22:36

De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, heeft hier 'Uw zachtmoedigheid heeft mij groot gemaakt', waar het Nederlandse citaat 'Uw vernederen heeft mij groot gemaakt' heeft. Zijn uitleg sluit aan bij die Engelse woordkeuze.

Dat betekent blijkbaar dat God David groot heeft gemaakt omdat Hij meelevend en zachtmoedig is. Daarmee laat Hij die kant van Zijn karakter zien.

U hebt mijn voetstappen onder mij ruimte gegeven, mijn enkels hebben niet gewankeld. Ik vervolgde mijn vijanden en vaagde hen weg; ik keerde niet terug, totdat ik hen vernietigd had. Ik vernietigde hen en verpletterde hen, zodat zij niet meer opstonden; zij vielen onder mijn voeten.

2 SAMUEL 22:37-39

Nogmaals, dit zou niet opgaan voor sommige van zijn vijanden, zoals Simeï, die hij niet vernietigde, of zelfs Absalom, die hij niet zou hebben vernietigd. Dit is dus opnieuw een eerder moment in zijn leven.

Want U omgordde mij met kracht voor de strijd; U deed hen die tegen mij opstonden, onder mij neerbukken. Mijn vijanden, die deed U voor mij op de vlucht slaan, die mij haatten, en ik bracht hen om. Zij keken uit, maar er was geen verlosser; naar de HEERE, maar Hij antwoordde hun niet. Toen vergruisde ik hen als stof op de aarde, ik verpulverde hen en vertrapte hen als slijk op de straten. U hebt mij bevrijd van de aanklachten van mijn volk; U hebt mij bewaard tot hoofd van de heidenvolken; het volk dat ik niet kende, dient mij. Vreemdelingen veinsden zich aan mij te onderwerpen. Zodra hun oor van mij hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd. Vreemdelingen zijn bezweken en kwamen sidderend uit hun burchten. De HEERE leeft, en geloofd zij mijn rots, geroemd zij de God en rots van mijn heil, de God Die mij volkomen wraak geeft en volken aan mij onderwerpt, Die mij aan de macht van mijn vijanden onttrekt; ja, U verheft mij boven hen die tegen mij opstaan, U redt mij van de man van veel geweld. Daarom zal ik U, HEERE, loven onder de heidenvolken, voor Uw Naam zal ik psalmen zingen. Hij schenkt Zijn koning grote overwinningen en bewijst goedertierenheid aan Zijn gezalfde, aan David en zijn nageslacht tot in eeuwigheid.

2 SAMUEL 22:40-51

15

David beroemt zich op Gods kracht

Er staat in deze psalm veel wat opschepperig klinkt. ‘Nou, ik heb al mijn vijanden in elkaar geslagen, en ik ben sterker dan wie ook. Ik kan over muren springen, en ik ben sterker dan een locomotief’, enzovoort. Toch maakt hij heel duidelijk: ‘Zo heeft God mij gemaakt. God heeft mij sterk genoeg gemaakt om deze dingen te doen. Ik heb grote dingen tot stand gebracht.’ In zekere zin had hij alle recht om zich op zulke dingen te beroemen, omdat hij zich op God beroemt, en niet op zijn eigen kracht. Dat kon hij gerust zeggen. Simson had kunnen zeggen: ‘God heeft mij sterker gemaakt dan duizend Filistijnen’, en dan zou hij gelijk hebben gehad.

David was een man die dingen tot stand bracht die niemand eerder in Israël, of in veel andere landen, tot stand had gebracht. Vanuit een onaanzienlijke positie was hij opgeklommen tot heerser over een wereldrijk. Zijn vijanden waren aan hem onderworpen. Ze betaalden hem schatting en kwamen voor hem kruipen. Hij leek onkwetsbaar in de strijd, maar alleen dankzij God. Meer dan eens was hij bijna omgekomen. Maar God had hem gered, en dat is wat hij hier viert.

Hij geeft God daarvoor de eer, maar hij zegt: ‘Ik kan terugkijken op wat God voor mij heeft gedaan en daarin net zo duidelijk de hand van God zien als wanneer er een aardbeving was geweest. Of als wanneer Hij bliksem op mijn vijanden had laten neerkomen, als wanneer Hij op een strijdswagen was gekomen, met rook uit Zijn neusgaten en vuur dat uit Zijn vuisten kwam.’ Dit soort dingen heeft God niet echt letterlijk gedaan. Maar in wezen zegt hij dat zijn bevrijding door God evenzeer het werk van God was als wanneer die bovennatuurlijke dingen, die hij figuurlijk beschrijft, letterlijk waren gebeurd.

Dit moet waarschijnlijk geschreven zijn op het hoogtepunt van zijn roem in Israël. Waarschijnlijk schreef hij dat toen hij al zijn vijanden had overwonnen en nog rechtvaardig was. Hij was nog niet in zonde gevallen, want hij is er heel zeker van dat al die goede dingen hem zijn overkomen omdat hij God volledig heeft gehoorzaamd en

rechtvaardig is geweest in Gods ogen. Nogmaals, zoals ik al zei, nadat hij door zijn eigen zonde vernederd was en zich daarvan had bekeerd, was hij volgens mij veel minder geneigd om zo te spreken.

De laatste paar hoofdstukken laten we liggen om te behandelen wanneer we hiermee verdergaan.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Samuel 20:1
- 2 Samuel 19:43
- 2 Samuel 20:2
- 2 Samuel 20:3
- 2 Samuel 20:4-5
- 2 Samuel 20:6
- 2 Samuel 20:7
- 2 Samuel 20:8a
- 2 Samuel 20:8b-10
- 2 Samuel 20:11
- 2 Samuel 20:12-13
- 2 Samuel 20:14
- 2 Samuel 20:15-16
- 2 Samuel 20:17
- 2 Samuel 20:18
- 2 Samuel 20:19
- 2 Samuel 20:20-21
- 2 Samuel 20:22
- 2 Samuel 20:23
- 2 Samuel 20:24-26
- 2 Samuel 21:1
- 2 Samuel 21:2-3
- 2 Samuel 21:4-6

- 2 Samuel 21:7-8
- 2 Samuel 6:23
- 2 Samuel 21:9
- Deuteronomium 24:16
- 2 Samuel 21:10-14
- 2 Samuel 21:15
- 2 Samuel 21:16-17
- 2 Samuel 21:18
- 2 Samuel 21:19
- 2 Samuel 21:20-22
- 2 Samuel 22:1
- 2 Samuel 22:2-16
- 2 Samuel 22:17
- 2 Samuel 22:18-21
- 2 Samuel 22:21-23
- 2 Samuel 22:24-25
- 2 Samuel 22:26-27
- Mattheüs 5:7
- 2 Samuel 22:29-35
- 2 Samuel 22:36
- 2 Samuel 22:37-39
- 2 Samuel 22:40-51

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.